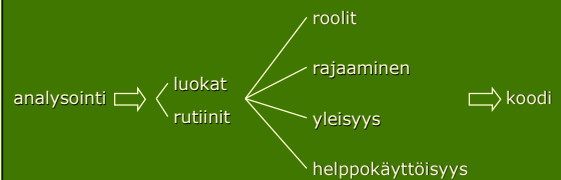

2. Rutiinin muodostaminen

1. Rutiinin määrittely
2. Sopimuspohjainen ohjelmointi
3. Määrittelyjen kirjoittaminen
4. Erikoistilanteiden hallinta

Rutiinin muodostaminen

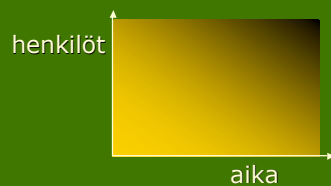
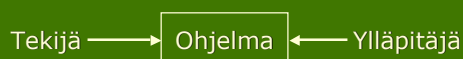
Hyvän ohjelman tunnusmerkit

- Oikeellisuus
- Ymmärrettävyys
- Vankkuus

Määrittely (specification)

- Ohjelmaan kirjoitettu teksti
- Kuvaa jonkin ohjelmistokomponentin
  - toimintaa ja merkitystä
  - abstraktisti ja kompaktisti

Määrittelyn osapuolet

Rutiinin määrittely

- Signatuuri
  - nimi
  - parametrit
  - paluuarvo
  - poikkeukset
- Toiminnan kuvaus
  - sanallinen kuvaus
  - alkuehto
  - loppuehto

Esimerkki: Neliöjuurirutiinin määrittely

```
/**
 * Palauttaa x:n neliöjuuren.
 * @.pre x >= 0
 * @.post Math.abs(RESULT * RESULT - x)
 * < 1.0e-10.0 & RESULT >= 0.0
 */
public static double neliöjuuri(double x)
```

Rutiinimäärittelyn merkitys 1(2)

- Kommunikointi rutiinin toteuttajan ja käyttäjän välillä
  - toteutus on vapaasti muunneltavissa
  - kutsuja ei tarvitse salattua tietoa
- Suunnittelu ja dokumentointi
  - suunnittelu mahdollista pelkkiä rutiinimäärittelyjä käyttäen
  - sama määrittelyformalismi koko projektissa
- Odotukset
  - mihin toteuttaja sitoutuu?
  - johtaa yleiskäyttöisyyteen

Rutiinimäärittelyn merkitys 2(2)

- Toimivuus
  - vastaako toteutus määrittelyä?
- Virheiden paikallistaminen
  - määrittely antaa "rajat" korjausta varten
  - iäkkäämpi koodi usein uutta luotettavampaa
- Luokkakokonaisuus
  - piirteiden valinta ja roolit
- Periytymismekanismin oikea käyttö

Sopimuspohjainen ohjelmointi

- Sopimuspohjainen ohjelmointi/suunnittelu = engl. *programming/design by contract*
- Määrittely muodostaa sopimuksen rutiinin (luokan tms.) **asiakkaan** ja **toteuttajan** välille

Sopimuspohjaisuus

	Velvoitteet	Hyödyt
Asiakas	Alkuehdon on oltava voimassa ennen kutsua	Kutsun jälkeen loppuehto on voimassa
Toteuttaja	Toteutuksen on saatettava loppuehto voimaan	Alkuehdon karsimia tilanteita ei tarvitse käsitellä

Alkuehto

- Rutiini voi olla
  - osittainen: alkuehdossa rajoituksia
  - totaalinen: alkuehdossa ei rajoituksia
- Rajoitustyyppejä:
  - argumenttien rajoittaminen
  - operaation käytön rajoittaminen
  - toteutukseen liittyvät ehdot
- Kutsujan on pystyttävä tarkistamaan asetetut rajoitukset!

Loppuehto

- Kuvaus siitä miten rutiini käyttäytyy laillisten kutsun yhteydessä
- Loppuehdon väittämät:
  - rutiinin toiminnan vaikutukset asiakkaalle
  - olion sisäiseen esitysmuotoon liittyvät ehdot
- Tunnisteisiin, joita ei ole mainittu loppuehdossa, ei ole tehty muutoksia

Esimerkki: Neliöjuurirutiinin määrittely

```
/**
 * Palauttaa x:n neliöjuuren.
 * @.pre x >= 0
 * @.post Math.abs(RESULT * RESULT - x)
 *         < 1.0e-10.0 & RESULT >= 0.0
 */
public static double neliöjuuri(double x)
```

Neliöjuurifunktion toteutus

```
/**-- Alkuehto
assert x >= 0.0 : "Alkuehtorikkomus";
/**-- Totetus
double tulos;
// Lasketaan neliöjuuren arvo muuttujaan tulos...
/**-- Loppuehto
assert tulos >= 0.0 : "Loppuehtorikkomus";
assert Math.abs(tulos * tulos - x) < 1.0e-10.0 :
    "Loppuehtorikkomus";
/**-- Paluuarvo
return tulos;
}
```

Onko tästä nyt mitään iloa?

- Tutkitaanpa seuraavien Java-rutiinien määrittelyjä
  - `String.charAt(int)`
  - `Arrays.fill(int[], int, int, int)`
  - `Arrays.binarySearch(int[], int, int, int)`

String.charAt()

```
/**
 * @.pre 0 <= index < length()
 * @.post RESULT ==
 *         (positiossa index
 *         oleva merkki)
 */
public char charAt(int index)
```

Arrays.fill()

```
/**
 * @.pre a != null && (0 <= fromIndex
 *                    <= toIndex <= a.length)
 * @.post FORALL(i : fromIndex <= i
 *                < toIndex; a[i] = val)
 */
public static void fill(int[] a,
                       int fromIndex,
                       int toIndex,
                       int val)
```

Arrays.binarySearch()

```
/**
 * @pre a!= null && (a on lajiteltu ei-laskevaan
 * järjestykseen)
 * @post
 * EXISTS(i : 0 <= i < a.length; a[i] == key) ?
 * a[RESULT] == key :
 * (FORALL(i : 0 <= i < -(RESULT + 1);
 * a[i] < key) &
 * FORALL(i : -(RESULT + 1) <= i < a.length;
 * key < a[i]))
 */
public static int binarySearch(int[] a,
                               int fromIndex,
                               int toIndex,
                               int key)
```